

ψιλός

ψιλός, -ή, -ό, επίθ. [*αρχ. ψιλός (= γυμνός)*· η σημερινή σημασία είναι μιν.], **ψιλός**. **1α.** το θηλ. ως ουσ. **η ψιλή**, βιαστική ή μικρή ρουφηξιά, ιδίως από τσιγάρο που περιέχει χασίσι και, κατ' επέκταση, το χασίσι: «με δυο ψιλές που πήρα δεν μπόρεσα να τη βρω || υπάρχει καμιά ψιλή;». **β.** κέρμα μικρής αξίας και, κατ' επέκταση, τα λίγα χρήματα, το ψιλό. (Λαϊκό τραγούδι: *κι αν το 'χω ρίξει στην τρελή κι αν τα μασώ μέχρι ψιλή κι αν, μόλις πίνω δυο κρασιά, τα πίνω και τα σπάω, μη με παραξηγήσετε, συγγνώμη σας ζητάω*). **2.** στον πλ. **οι ψιλές**, απανωτά χτυπήματα ιδίως στο πρόσωπο κάποιου: «πριν μπουν στη μέση να μας χωρίσουν πρόλαβα και του 'ριξα κάνα δυο ψιλές». (Λαϊκό τραγούδι: *ετσάκωνε το χάρακα κι όλο με κοπανούσε, με μαύριζε απ' τις ψιλές κι ύστερα μ' αμολούσε*). **3α.** το ουδ. ως ουσ. **το ψιλό**, τα χρήματα, ιδίως τα λίγα, το χαρτζιλίκι, η ψιλή: «έχεις να μου δώσεις κανένα ψιλό;». **β.** το κατούρημα, η ούρηση: «ακράτεια έχεις, μωρ' αδερφάκι μου, και κάθε τόσο τρέχεις για το ψιλό σου;». **4.** το ουδ. στον πλ. ως ουσ. **τα ψιλά** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 27 φρ.)·

- γίνεται ψιλό παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#)·

- γίνεται ψιλό χαρτί, βλ. λ. χαρτί·

- δε μου 'μεινε ψιλή, βλ. φρ. *δεν έχω ψιλή*. (Λαϊκό τραγούδι: *είχα πέντε τάλιρα και τα 'χασα στο ζάρι και δε μου 'μεινε ψιλή, να πω ένα κατοστάρι*)·

- δεν αφήνεις το ψιλό γαζί! βλ. λ. [γαζί](#)·

- δεν έχω ψιλή, είμαι τελείως άφραγκος: «δεν μπορώ να σου δώσω ούτε πενήντα λεπτά, γιατί δεν έχω ψιλή». (Λαϊκό τραγούδι: *την άλλη μέρα ξύπνησα, τότε να δεις μεράκια, αφού δεν είχαμε ψιλή, αυτή 'θελε χαδάκια*)·

- δεν υπάρχει αλεύρι, όσο ψιλό κι αν είναι, που να μην έχει πίτουρα, δεν υπάρχει κρασί, όσο καθαρό κι αν είναι, που να μην έχει κατακάθι, βλ. λ. *υπάρχω*·

- κάνουμε ψιλό παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#)·

- κάνω το ψιλό μου, κατουρώ, ουρώ: «θα πεταχτώ λίγο στην τουαλέτα να κάνω το ψιλό μου»· βλ. και φρ. *κάνω το χοντρό μου*, λ. *χοντρός*·

- με την ψιλή (*ενν. μηχανή*), κούρεμα που γίνεται σύρριζα με το δέρμα του κεφαλιού: «κάποτε οι νεοσύλλεκτοι κουρεύονταν με την ψιλή»·

- μου 'ρθε το ψιλό μου, θέλω να κατουρήσω, να ουρήσω: «μια τουαλέτα, ρε παιδιά, γιατί μου 'ρθε το ψιλό μου!»· βλ. και φρ. *μου 'ρθε το χοντρό μου*, λ. *χοντρός*·

- παίζεται ψιλό παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#)·

- παίζεται ψιλό χαρτί, βλ. λ. χαρτί·

- παίζουμε ψιλό παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#)·

- πάω προς ψιλού μου, πάω να κατουρήσω: «περίμενε μισό λεπτό, γιατί θέλω να πάω προς ψιλού μου»· βλ. και φρ. *πάω προς χοντρού μου*, λ. *χοντρός*·

- πέρασε στα ψιλά (*των εφημερίδων*), (για ειδήσεις) παρουσιάστηκε σε μονόστηλο και σε μια από τις τελευταίες σελίδες, δεν προβλήθηκε ιδιαίτερα από την εφημερίδα και, κατ' επέκταση, δεν προσέχτηκε από το αναγνωστικό κοινό: «η είδηση δεν έγινε γνωστή στο ευρύ κοινό, γιατί πέρασε στα ψιλά»·

- περνά από ψιλή σίτα, βλ. λ. *σίτα*·

- περνώ από ψιλό κόσκινο, βλ. λ. [κόσκινο](#).
- το δένω κόμπο σε ψιλό μαντίλι ή το δένω κόμπο στο ψιλό μαντίλι, βλ. λ. [κόμπος](#).
- τον άρχισα στις ψιλές, άρχισα να τον χτυπώ απανωτά, ιδίως στο πρόσωπο: «αφού δεν είχε σκοπό να σταματήσει τις βλακείες που έλεγε, τον άρχισα στις ψιλές».
- τον δουλεύω ψιλό γαζί, βλ. λ. [γαζί](#).
- τον πήραν στο ψιλό, τον κορόιδεψαν, τον χλεύασαν: «επέμενε πως θα παντρευτεί την κόρη του τάδε εφοπλιστή και τον πήραν στο ψιλό οι φίλοι του».
- ψιλά γράμματα, βλ. λ. γράμμα.
- ψιλή βελονιά, βλ. λ. ψιλοβελονιά.
- ψιλή δουλειά, βλ. λ. δουλειά.
- ψιλή κουβέντα, βλ. λ. κουβέντα.
- ψιλό γαζί, βλ. λ. [γαζί](#).
- ψιλό παιχνίδι, βλ. λ. [παιχνίδι](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας